

VEDNEMĚSÍČNÍK

Z D A R M A

studentské nekritické noviny

www.vednemesicnik.cz • redakce@vednemesicnik.cz • @vednemesicnik 4/ prosinec 2023

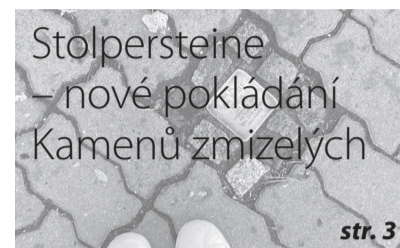
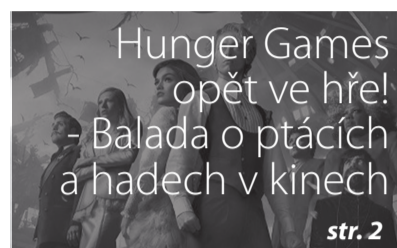
Drahé čtenářky, milí čtenáři,

další rok se nám pomalu chýlí ke (zdrámnému) konci, a to neznamená jen, že se náš seznam předsevzetí z letošního ledna oficiálně přesouvá na leden příští, ale přichází i nové číslo Vednemesicníku! Prosincové články vás navzdory počasí rozhodně chladnými nenechají a věřte mi, že je na co se těšit!

Dočtete se o nově položených Kamenech zmizelých v ulicích Českých Budějovic, reformě přijímaček i o tom, co obnáší takový výstup na Mont Blanc. Nesmí vám uniknout ani článek o kouzlu Vánoc, které každoročně tak vroucně křísíme, a zahřát se už nemusíte pouze punčem, ale i naším tanečním článkem Stardance... když hvězdy jančí. V zimním čísle samozřejmě nesmí chybět ani pár tipů z knižního světa nebo filmové scény, abyste se v mezičase mezi Popelkou a Pelíšky měli čím rozptýlit.

Já Vám jménem celé redakce přeji příjemnou zábavu při čtení, bezúhonně prožití vánočních svátků a hladký vstup do nového roku.

Barbora Kortusová
šéfredaktorka

Ztrácí Vánoce své kouzlo?

Přijde vám, jako by Vánoce dříve měly něco, co se z nich už úplně vytratilo? Myslela jsem si, že to takhle vnímám jenom já, ale během různých konverzací mi došlo, že Vánoce své „kouzlo“ ztrácejí i v očích jiných.

V posledních letech mi dělá větší a větší problém se naladit do duchu Vánoc. Při vstoupení do obchodu s vánoční výzdobou už v říjnu spíš protáčím oči. Skončí Halloween a všechny reklamy najednou cílí na rychlý nákup dárků, aby se vše stihlo, protože právě jejich výrobek je ten nejlepší a nejdostupnější, ale jeho cena také nebude setrvatvat věčně. Chcete si jít koupit snídani, ale musíte projít okolo regálů s těmi nejkrásnějšími dekoracemi. Vaše rodina a kamarádi se předhánjí v koupi toho nejlepšího a často i nejdražšího dárku. Občas mi přijde, že spoustu lidí vidí za Vánoce spíš komerci než svátek lásky a míru.

Jelikož jsem z dob, kdy dárky nosil jen ježíšek a já měla vystaráno, už vyrostla, vnímám tato, pro mě otravná

lákadla o poznatek víc. Ale to není jediný důvod nedostavující se vánoční nálady. Pro mě velká věc, která se mi s Vánoci pojí, je sníh. A když ne sníh, tak alespoň pořádná zima. Jenže rok od roku je tepleji a tepleji, takže Štědré dny, na které v posledních letech vzpomínám já, jsou plné slunce a tepla. Největším předpokladem „kouzelných“

Vánoc ale vždy bude dětství. Ten velký svět plný záhad, ohromujících světýlek, krásných melodií, spousty dárků.

Ale to neznamená, že teď jsou Vánoce špatné. Důležité je si uvědomit, co tvořilo „kouzlo“ Vánoc dřív a co je tím „kouzlem“ ve skutečnosti.

text Kamila Mikešová,
foto Aktuálně.cz

Konec chaosu a méně stresu? Přijímačky na střední školy čeká reforma

Přijímací řízení na střední školy letos proběhlo v obrovském zmatku. Nastupující ročník byl totiž nadprůměrně početný, na školách tak byl obrovský přetlak a řada studujících se nedostala na školy, na něž se dostat chtěla. Celý proces pak byl zdoluhavý, nepřehledný a chaotický; k tomu přidejme samozřejmě také stres z přijímacích zkoušek samotných. Koneckonců o zkušenostech z letošních přijímaček jsme psali i ve Vednemesicníku.

Frustrující na celé situaci byla neustálá prohlášení politiků, kteří trvali na tom, že míst je dost. Takové výroky pak zněly mimo realitu v kontextu nekonečných front na středních školách.

Přesto však byly pravdivé.

Letos skutečně bylo dostatek míst pro všechny ucházející se, dokonce byl míst mírný přebytek, jenže vlivem silného přetlaku i neefektivního systému přihlášek museli studující podat přihlášky i na školy, kam původně nechtěli, aby se dostali alespoň na některou. Mnozí se tak nikam napoprvé nedostali a museli jít do dalších kol přijímaček, i když byli v testech úspěšní a bývali by se na svou vysněnou školu dostali.

Současná vláda, stejně jako ty předešlé, o hrozcím náporu věděla dávno. Růst demografické křivky byl patrný už přes deset let a stejný přetlak se předtím objevil i u školek a základních škol.

Žádná změna však nepřišla, ani u přijímaček, ani v počtu středních škol. Tomu navíc nepomohly časté personální změny na ministerstvu školství: současný ministr školství Mikuláš Bek /STAN/ je v současné vládě již třetí ministr školství v pořadí.

Proto je jednoznačně dobrou zprávou, že se situace má brzy změnit. Je ale třeba říct, že se nemění jednotné přijímací zkoušky (testy od Cermatu), mění se jenom podávání přihlášek. To má nyní probíhat digitálně, s možností podat až tři přihlášky (místo dvou) a zároveň určit, která škola je by pak měli být přijati nejen podle svých výsledků v přijímačkách, ale i podle svých preferencí. Toto by mělo nastat automaticky – v současné době je třeba přijetí potvrdit podáním zápisového listku. Studující budou mít nadále možnost odvolání a zůstává i možnost podat papírovou přihlášku, byť s dřívější lhůtou na podání.

S návrhem přišel ministr školství letos v květnu a při jeho schvalování došlo k nevídané shodě napříč politickým spektrem. Návrh prošel velmi rychle Poslaneckou sněmovnou s cílem reformu zavést ještě před přijímačkami roku 2024. Za sebou už má i schválení Senátem. Na uměleckých oborech však současný systém zůstává, alespoň prozatím – přihlašování na ně probíhá již v listopadu, takže digitalizace u nich

proběhne až další rok. Změny tak určitě letoškem nekončí.

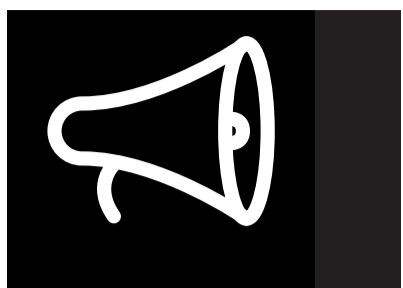
Podle ředitele Cermatu Miroslava Krejčího by systém měl být připraven do konce roku. Ministr školství Bek si toto stanovil jako jednu z priorit svého působení na ministerstvu. Bek zároveň hovoří o obecné změně systému středních škol s větším důrazem na všeobecnost oproti pevně stanoveným oborům. Slíbil také navýšení kapacit

středních škol, zejména v Praze a okolí, kde byla situace nejhorší. Nutno ale říci, že takové sliby v kontextu současných kontroverzních škrťů ve školství nebudí příliš důvěru.

O stávajícím přijímacím řízení pak řekl, že patří do minulého století. Nezbývá nám tedy než doufat, že v něm nezůstane.

text Jakub Justin,
foto ČTK [1], Ludvík Hradílek [2]

Ho Ho Ho, holt ne všichni dostanou vysněný dárek

soudních dokumentů dostala deset tisíc dolarů, psa a nějaké vzácné šperky. Brucovi zůstal rodinný dům. Toto prohlášení přišlo v platnost 18. prosince, tedy pouze osm dní před vraždami.

24. prosince přišla otevřít dveře rodinného domu rodičů Sylvie pouze osmiletá holčička Katarina. Ve dveřích stál v obleku Santy Bruce Jeffrey Pardo. Holčička byla ihned postřelena do obličeje, ale s velkými následnými zdravotními potížemi palbu přežila. Střelba pokračovala dál do davu užívajících si do té doby klidný večírek. Bruce střílel po všem, co se v domě hýbalo, dvěma poloautomatickými pistolemi a další dvě si schovával ve svém santovském vozíku. Ale pistole nebyla jediná věc. Po střelbě vyřadil další vánoční dárek. Ho Ho Ho. Plamenomet. Začal zapalovat, co mu přišlo pod ruku. Lidé, co nestihli utéct, nábytek, vše. Dokonce měl s sebou i hořlavou kapalinu, která všemu napomohla. Po přijetí hasičů a policistů

plameny sahaly do výšky až dvanácti metrů. Požár se snažilo uhasit až 80 hasičů a trvalo asi hodinu a půl, než ho vůbec dostali pod kontrolu.

Policie hned začala hledat viníka. Byl nalezen se svým autem asi tři bloky od domu svého bratra, který v tento den nebyl doma. Auto nechal schválně vybouchnout a pak sám v domě svého bratra spáchal sebevraždu. Z kostýmu už byl vyslečen, ale na kůži mu našli přiškvařené části ze Santova obleku. Též u něj byla nalezena platná letenka, Pardo měl na Štědrý den údajně odletět za svým kamarádem do Chicaga. Tedy uprchnout z místa činu. Dále u něj bylo nalezeno v přepočtu asi sto devadesát tisíc korun českých.

Vraždící večer si vyžádal celkem devět obětí. Ještě ten večer bylo nalezeno dohromady osm těl, z čehož tři byla uhořelá. Další ráno bylo nalezeno poslední tělo. Brucovi se plán povedl. Mezi postřelenými byla jeho exmanželka Sylvia, její matka i otec. Byl zde naleze-

ný uhořelý malý chlapec, ale u dalších osob se nedala přesně identifikovat příčina smrti. Později bylo dokázáno, že údajně plánoval zavraždit i svou vlastní matku.

Katharina, malá holčička, která byla

postřelena jako první, v dnešní době protestuje proti zbráním a bývá vulgárně osočována, že o tomto tématu nic neví.

text Magdaléna Budinová,
foto Adobe Stock

Bylo 24. prosince, Štědrý večer, a skupina tvořená z přátel a rodiny si užívala pohodový vánoční večírek. A co jsou takové Vánoce bez Santy a dárků? No, tak Santa přišel, i dárky přinesl, ale určitě si nikdo nemyslel, že to budou dárky, které vezmou život devíti lidem.

Bruce Jeffrey Pardo, tehdy čtyřicetipětiletý muž, se v roce 2006 oženil s ženou jménem Sylvia. Jejich vztah nebyl dobrý a začal se brzy rozpadat, proto došli k rozhodnutí, v roce 2008, že se rozvedou. V červnu rozhodl soud o vyplácení peněz na děti Sylvii. Pardo ale nebyl tyto částky schopný zaplatit, protože v tu dobu přišel o svou práci technika v leteckých laboratořích, protože do ní prostě nechodil. Sylvia podle

..... Dnes to bylo moje tělo .....

Nadějný mladý politik, „naděje Evropy“, byl odsouzen na začátku listopadu na tři roky vězení za dvě znásilnění a jeden pokus o něj. A i když tento muž tvrdí, že mu „nepravdivá obvinění“ zničila osobní život i kariéru, pro českou společnost se jednalo o průlomovou zkoušku české justice – takto mediálně sledovaný případ sexuálního násilí páchaného navíc veřejně činnou osobou má potenciál změnit smýšlení o znásilnění jako takovém. Předně může pomoci vymýt představy, že ke většině znásilnění dojde v temné uličce pozdě v noci, kdy oběť zpravidla ženského pohlaví vyzývavého vzezření svým chováním útočnicka vyprovokuje. Opak je pravdou – dle statistik zveřejněných na webu policie České republiky se drtivá většina znásilnění odehrává mezi lidmi, kteří se znají. Konkrétně 90% tohoto trestného činu se uskutečnilo v přátelském, partnerském či rodinném vztahu. A tím získává tento už tak dost hrůzný akt násilí mnohem děsivější konotace. Avšak to není jediný důvod, proč je případ Feri v ledasčem zlomový. Vzhledem k jeho politické participaci a stoupající popularitě se především objevila otázka, proč to oběti nenahlá-

síly hned. Proč až po tolika letech. Celá původní reportáž z roku 2021 je dostupná na webu deníku A21arm. My se ale podíváme na to, co spojuje všechny oběti, tedy na důvody, proč si hrůzný zážitek nechávají napadení většinou pro sebe.

Situace přeživších znásilnění / sexuálního napadení je podobná situaci přeživších přírodních katastrof. Avšak bizarnost situace spočívá v tom, že na rozdíl od obětí zemětřesení svět okolo nich jako takový pořád stojí, navzdory tomu, že je sotva udrží vlastní nohy.

Vlastní tělo vám bylo sebráno, nejste nic než panenka na hraní, na uspokojování chtíčů jiných, ať se vám to líbí nebo ne. A co víc – vlk z pohádek, před kterým vás máma varovala, na jednu nabývá tváře vašeho bližního. Nejste nikde v bezpečí. Cítíte se zrazeni, v hlavě se rozproudí cyklon myšlenek – hlavně těch, jež potvrzují vaše vlastní provinění. *Není to jeho vina, on by mi to přece nemohl udělat, on ne, musí to být jinak, tohle je jen zlý sen, musí to být moje vina. Musí. Protože kdyby ne, celý svět by přestal dávat smysl.* A vehemenně se snažíte zatlačit hrůzný zážitek hluboko

do sklepa mysli, někam, kde nebude porušovat řád dění, někam, kde nebude připomínat, že odted' – odted' máte už napořád na těle vypálený cejch viny a špíny. Ovšem tělo – objekt trestného činu – si moc dobře uvědomuje, co se stalo. Ať má rozum názor jakýkoliv. Znechucené tělo křičí, tělo řve pravdu: „Bylo mi ublíženo, já, já jsem oběť, pomozte mi, zachraňte mě, zbotil se mi svět! Smyjte ze mě ten hnus, očistěte mě, utěšte mě, bylo jsem zneužitá, použité jako věc a cítím vinu, i když nemám za co, cítím hnus, strašný hnus nad tím vším.“ A tento řev, řev těla, je nakonec to, co pomůže překonat odpor o tom přemýšlet a mluvit o tom. Vytane bolestná touha svěřit se – dosáhnout finálního potvrzení toho, že to, co se stalo, nebylo vaší vinou. Tudíž se v dobré víře doplážete jako stín k někomu, s kým byste se mohli podělit o tento strašný zážitek. Ale místo pochopení, utěšení a podpory se dostane oběti kulometná palba nechápavých otázek – Proč ses nebránila? Jsi byla opilá? Cos měla na sobě? Jak je to možný? A nahlásilas to alespoň? Místo laskavého objetí se dočkáte nechápavého pohledu. A tohle se podle výzkumů stane 12 000krát

ročně. Třicet čtyři případů denně. Každá desátá žena je vystavena podobnému činu a také každý třicátý muž (přičemž je nutné zohlednit fakt, že téma mužských obětí sexuálního útoku je pořád tak trochu tabu). Ale skutečně zlomové číslo tvoří počet nahlášených případů, totiž – pět procent. Pouze pět procent znásilnění je nahlášených příslušným orgánům. Nejenže počet trestných činů tohoto typu může být tím pádem vyšší, my se to ale nedozvíme. A co víc, děsivé procento útočníků, pachatelů žije bez trestné dál. Někteří si ani nemusí uvědomovat, jakou bolest svým jednáním způsobili. Korunu tomu pak nasazuje fakt, že každý druhý pachatel odchází od soudu s pouhopouhou podmínkou. Pořád ještě se ptáte, proč to nikdo nehlásí?

Ale trochu optimismu. Trend v podstatě netrestání viníku by mohla změnit novela zákona z iniciativy ministra spravedlnosti pana Blažka. Ta ale vyvolává od svého zveřejnění řadu kontroverzí. Kupříkladu odstavce povolující soudcům uložit pachatelům peněžitou pokutu jakožto úhradu nemajetkové škody. V praxi by to v některých případech znamenalo, že se viník ze svých hříchů může vyplatit. Po vlně odporu ze strany právníků a veřejnosti se tato část z návrhu vypustila. Pořád ale zůstává otázkou, jak bude vlastně po schválení této novely znásilnění definováno. Zakonodárci by totiž neměli zapomínat, že znásilnění není aktem pouze fyzického násilí – především totiž trpí duše přeživších. Ke znásilnění dojde ve většině případů mezi lidmi, kteří už mezi sebou měli navzácn nějaký vztah. Tím dochází k poškození zásadních struktur v našich životech – primárně k narušení důvěry ve vztahy jako takové, takřka bazální důvěry, že naši blízcí nám nechtějí ublížit, poškodit nás, zneužít naši bezbrannosti. V podstatě se jedná o zneužití základních principů naší společnosti – silnější má bránit slabšího, nezneužívat své výhody a převahu vůči němu. Pokud budeme před tímto násilím zavírat oči, či ho svým přístupem podporovat a souhlasit tak s jednáním pachatelů, k čemu to povede? Dnes to bylo moje tělo, zítra to bude co?

Nemluvě o škodách, jež se tak „snadno“ vyčíslic nedají. Totiž traumatu, jež v nemnohých případech způsobí duševní poruchu – PTSD. Souhrn jejích příznaků by vydal na dvě strany a4, co víc, u každého se také může projevit trochu jinak. Oběti často čelí

sebevražedným myšlenkám, depresi, sebepoškozujícímu chování – svět už vůbec nemá smysl, když i moji nejbližší stojí proti mně, tak proč neukončit to trápení. A pořád, pořád všudypřítomná vina a pocit spoluzodpovědnosti za to všechno: „Co když to udělá i někomu jinému, co když se to stane znovu, co když se mi to stane zas.“ Nejen martyrium vlastních myšlenek stojí před obětí, ale i pocit povinnosti – nejen že projde traumatem samotným, ale musíte čelit i ohlášeni dané události, úmornému a mnohdy ještě více traumatizujícímu a stigmatizujícímu vyšetřování. Komu by se chtělo cupítat na nejbližší policejní stanici, když sám policejní prezident uvedl v poměrně nedávném rozhovoru absolutně vyhájený „fakt“ o drtivě převažujících falešných obviněních. Gratuluju a posílám klíčenku za nejdebnější kec rape culture.

Takže znovu – vinu za znásilnění nese pachatel, nikoliv oběť. Ať už byla v jakémkoliv stavu, oblečení, výchozí pozici... Pokud chceme současnou situaci změnit, je to na nás. Pokud nejsou empatie, naslouchání a objektivního zhodnocení situace schopní zástupci příslušných orgánů, musíme osvětu o problému šířit my. Skvěle to převádí do praxe třeba spolek Konsent, nezisková organizace bojující za změnu legislativy a otevírající témata týkající se sexu a intimity obecně. Jejich instagramový profil má přes padesát tisíc sledujících, jejich web obsahuje potřebné petice. Také nabízí workshopy o tabuizovaných tématech a celkově se podílí na zprostředkování podpory a edukace. Ale nakonec to stojí především na jednotlivcích – snažme se každým činem ukazovat správnou cestu, cestu nesoudícího porozumění, laskavosti vůči přeživším, hledání pravdy a konečně i spravedlivého trestu.

A pokud jste si něčím takovým prošli, nebojte se vyhledat pomoc. Nejste v tom sami, jakkoliv můžete mít pocit, že vás vaše bolest odděluje od ostatních, jež vás nedokáží pochopit. Nedokáží. Ale mohou pomoci při hledání sama sebe, opětovně nalezením hlasu, jenž v osudnou chvíli zradil. Pokud se na to cítíte, svěřte se do rukou odborníka – psychologa, terapeuta. Mohou pomoci odžít pocity křivdy, bolesti a vzteku, tolik potřebných emocí pro očistu. Nenechte se svým traumatem definovat. Možná nám sebrali tělo, ale život si sebrat nenecháme.

text Veronika Piskořová,
foto latestlaws.com

Stolpersteine – nové pokládání Kamenů zmizelých

Stolpersteine nebo také českým názvem Kameny zmizelých. V přesném překladu z němčiny jsou to „kameny, o které je třeba zakopnout“, ale já sama jsem do nedávna o jejich existenci neměla tušení, a to mi rovnou čtyři leží na cestě do školy.

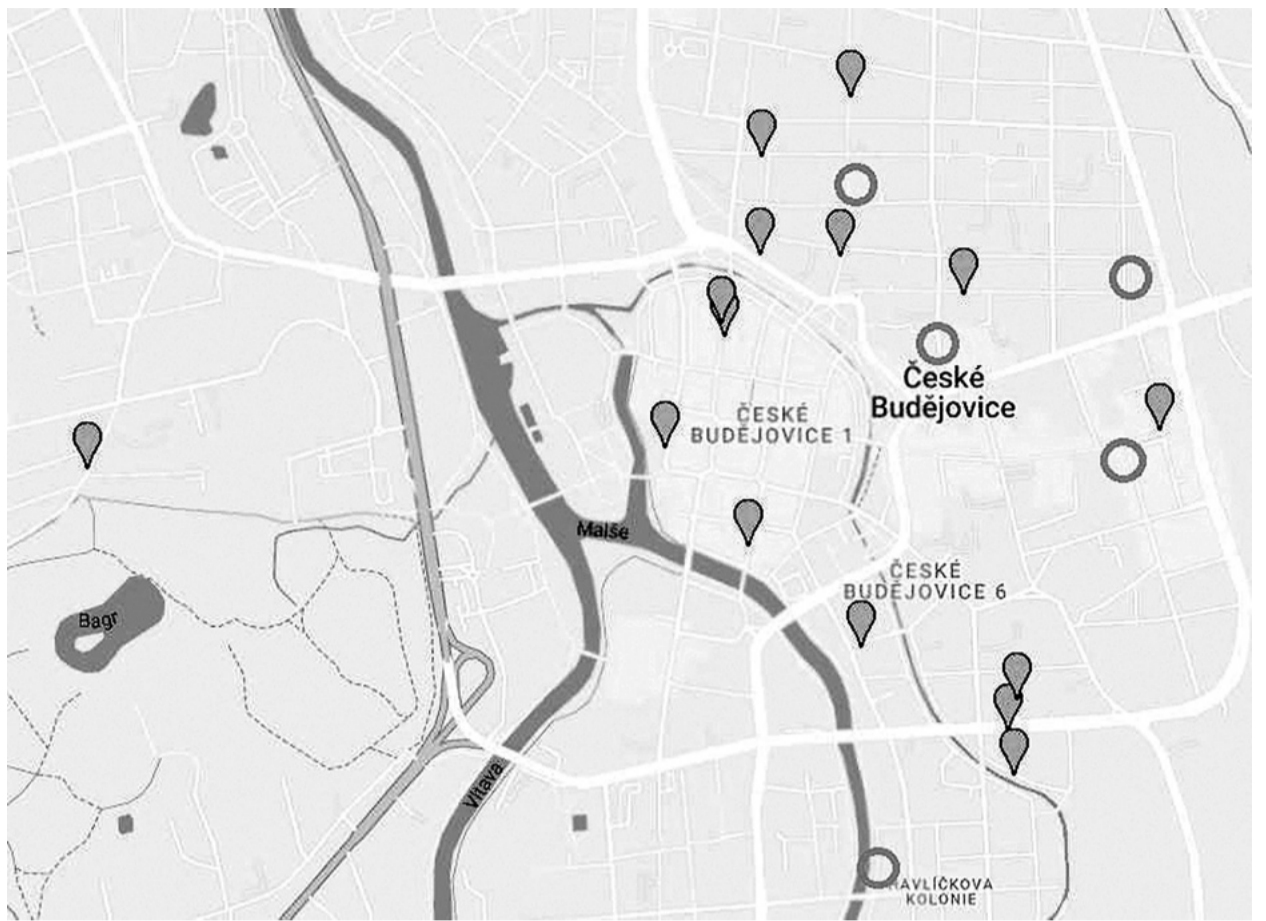
A o co se vlastně jedná? Stolpersteine jsou betonové dlažební kostky s lesklým mosazným obalem vsazené před domy obětí holocaustu a nacistického režimu. Na jejich povrchu je vyryto jméno oběti, datum a místo narození i úmrtí i informace, zda se dotyčnému podařilo přežít válku či byl zavražděn

v koncentračním táboře. Otcem projektu je německý umělec Gunter Demnig, který s tímto nápadem přišel a v roce 1992, 16. prosince, položil první kámen před radnici v Kolíně nad Rýnem. Demnigova myšlenka pro položení Kamenu zmizelých byla, že aby si někdo kámen mohl přechít, musí se před obětí sklonit. Během několika let nalezla jeho iniciativa širokou podporu a Stolpersteine jsou dodnes pokládány po celé Evropě.

Projekt má samozřejmě i mnoho odpůrců, jejichž stěžejním argumentem je kluzký povrch mosazi, který může vést ke zranění. K pádnějším důvodům patří protesty židovských komunit, které nechtějí, aby kameny byly pošlapávány chodci, kvůli čemuž kupříkladu v Mnichově žádné Stolpersteine nenajdeme.

U nás naštěstí k podobným stížnostem nedochází, proto můžeme Kameny zmizelých nalézt od roku 2008 i u nás, v chodnicích měst České republiky. Do projektu je od téhož roku zapojená Česká unie židovské mládeže. V roce 2010 bylo založeno občanské sdružení Stolpersteine CZ, které má na svědomí položení asi 60 kamenů, ale které však v roce 2016 zaniklo. Postupně dochází k pokládání kamenů ve stále více městech po celé ČR, které zajišťuje sdružení www.spolek.org.

Konkrétně v Českých Budějovicích nalezneme Kameny zmizelých hned 53, z toho 18 nových bylo položeno ve středě letošního 15. listopadu. Naše ulice tedy byly letos na podzim obohaceny o 18 kamenů věnovaných pěti židovským rodinám. První kámen v Českých Budějovicích byl položen v roce 2014 a po několika letech se už v tradici pokládání pokračuje pravidelně. Umístování Stolpersteine je událost veřejná, takže se příští podzim neváhejte zapojit, veškeré potřebné informace naleznete přehledně na facebookových stránkách „Kameny zmizelých pro Budějovice“ (facebook.com/kazmi.cb/).

A kde je hledat? Padesát tři blyštivých kamenů se v Budějovicích jen tak neztratí a o Stolpersteine není těžké zakopnout, když člověk ví, kam se koukat. Přímo před gymnáziem v České ulici nalezneme připomínku Harryho Kende, který zde dříve studoval. V ulici U Tří lvů 257/2 se nachází rovnou pět kamenů připomínajících rodinu Flusserových, která byla v roce 1942 deportována do Terezína a bohužel žádný z jejich členů nepřežil koncentrační tábor. Šťastnější osud potkal Dr. Lea Herze a jeho syna Jiřího, kterým se podařilo dožít konce války a jejichž Stolpersteine dnes leží v Krajinské ulici. V Krajinské ulici nalezneme i tři další kameny

rodiny Standlerů. Kameny zmizelých se však dají po Budějovicích najít i na více místech (viz mapa).

Připomínat si zmizelé zastavením se u jejich kamenu cestou ze školy či k zubaři není ale jediná cesta, jak jim uctít památku. Komu by toto téma bylo blízké či by si přál pomoci, mám pro vás malý tip, který ale udělá velkou změnu. Najděte si chvíli při nedělní procházce městem nebo při jakékoli jiné příležitosti a přibalte s sebou jeden starý hadr a octovou vodu. Kámen octovou vodou postříkejte a párkrát přetřete. U starších kamenů bude potřeba více snahy, ale po mé osobní zkušenosti je změna po vyčištění neskutečná, a může tak

přitáhnout více pozornosti. Některé Stolpersteine bývají pravidelně čištěny, ale na některé si nikdo dlouhou dobu nevzpomněl.

I takto malé kroky jako jedno klopytnutí, jedno očištění či položení vedou k obrovské komunitě a řetězci čítajícímu momentálně přes osmdesát tisíc Kamenů zmizelých skrz naskrz evropskými městy. Je to komunita, která se s každým rokem rozrůstá, a každý, kdo je její součástí, má být na co hrdý. Pojďme proto i my nejen u nás v Budějovicích o Stolpersteine zakopávat častěji a vědoměji.

Text a foto Barbora Kortusová
foto facebook.com/kazmi.cb/

Proč se v Americe nemůžou nosit batohy do třídy a je tu všechno doopravdy jako z Mean Girls?

Před čtyřmi měsíci se mi život otočil naruby. Díky programu Global Outreach Exchange jsem se na rok ocitla ve Spojených státech amerických, a to konkrétně v trochu zapadlém, ale malebném státě jménem Wisconsin. Najednou pro mě bylo úplně všechno nové, a to včetně školy, soukromé katolické střední St. Mary's Springs Academy. I když jsem si myslela, že je škola ve své podstatě všude stejná, rychle jsem zjistila, jak moc se tady za oceánem liší. Tak to tedy vezmu všechno hezky od začátku.

První dojem umí většinou Američané udělat neskutečně. Hned první den sko-

ly se mi spolužačky samy od sebe začaly představovat, a i když nejspíš netušily, co to vlastně vůbec Česká republika je, hned se zdvořile vyptávaly na detaily. Všechno tohle navíc zvládnuly s úsměvem od ucha k uchu. Postupem času jsem samozřejmě zjistila, že ne za každým úsměvem se skrývají dobré úmysly a fráze *How are you doing?* je brána spíše jako automatická součást pozdravu. Většina lidí by se nejspíš zarazila, pokud bych na ni odpověděla jinak než *good* nebo *great*.

Po prvních pár dnech, kdy jsem nevěřícně zaslala nad školní jídelnou, fotbalovým hřištěm a bělomodými uniformami, jsem si na novoty postupně zvykla a mohla se plně ponořit do amerického středoškolského zážitku, který se od toho mého českého dost zásadně liší. Dovolte mi tedy popsat Vám můj běžný den na SMSA.

Do školy se většina studentů dopravuje vlastním autem, které pak parkují na jednom ze tří rozsáhlých školních parkovišť. Před vstupem do třídy je nutná ještě zastávka u školní skříňky. Z bezpečnostních důvodů není na amerických školách dovoleno nosit do tříd batohy, a tak musí student každou přestávku zavítat do své skříňky kvůli výměně učebnic. Na bezpečnost je tu kladen velký důraz. Téměř každý měsíc nás překvapí požární cvičení, příprava na tornádo a v nejhorších případech i na školní střelbu. Výuka začíná dvacet minut po osmé hlášením školního rozhlasu. Pro vydařený den se všichni krátce pomodlíme a následně mí spolužáci odpovídají slibem věrnosti loajalitu Spojeným státům. Tenhle zvyk mě ze začátku docela vyvedl z míry, ale teď bych *Pledge of Allegiance* odříkala snad i ze spaní. Dále jsou na rozvrhu tři devadesátiminutové hodiny proložené pětiminutovými přestávkami. V americké škole prostě není čas ztrácet čas. Během

prvních třiceti vteřin po oznámení přestávky se vyřítí z učeben na chodbu všech tří sta středoškolaček a středoškoláků. Tam začíná pomyslný závod o to, kdo se rychleji dostane ke své skříňce. Pokud má člověk další hodinu na jiném patře, je kupříkladu šance na návštěvu toalet téměř nulová.

Americký středoškolský rozvrh nabízí mnohem větší volnost výběru než ten, na který jsem zvyklá z domova. Všichni žáci musí za čtyři roky splnit určitý počet kreditů, ale alespoň polovinu předmětů si mohou navolit tak, jak chtějí. Jako nejzajímavější z nich bych zmínila Základy ekonomie, Keramiku, Světové problémy, Design, Psychologii nebo Trénink mluveného projevu. Po úspěšném zvládnutí prvních tří bloků zbývá před obědem ještě deset minut v takzvané *homeroom*, kde se třídní učitel setkává s přidělenou skupinou žáků. Oběd v jídelně probíhá přesně tak, jak to zachycují americké seriály a filmy. Jeden stůl obsadí sportovci, druhý „šprtí“, další pak populární kluci nebo třeba *theater kids*. Nechybí ikonické plastové podnosy, každodenní *cheeseburgery* a čokoládová mlíčka. Nebýt našich školních uniform, těžko bych hledala rozdíl mezi scénami třeba z *Mean Girls*. Alespoň polovina lidí, včetně mě, si však nosí vlastní občerstvení z domova. Motivací může být snaha vyhnout se nezdravému jídlu, nebo poměrně vyšší cena. V obědové pauze často probíhají schůzky všemožných školních klubů. Pokud si myslíte, že jich máte na české škole hodně, tak jste ještě neviděli americkou střední. Celkový počet jich čítá něco přes třicet a zahrnuje například tvorbu školní ročenky, školních novin, ekologický klub, německý klub, matematické atlety, klub videoher nebo až k prasknutí plný duchovní klub.

Po obědě čeká studující ještě jedna devadesátiminutová hodina. I když poslední zvonek zazní ve čtvrt na čtyři, pro

velkou část studentů není den zdaleka u konce. Téměř každý je totiž zapojený do nějaké mimoškolní aktivity, či sportu pořádanými školou. Jaký sport se zrovna hraje, určuje roční období. Podzimní sezóna nabízí běh a americký fotbal pro kluky, tenis, volejbal, běh a roztleskávání pro dívky. V zimě se studentky mohou zapojit do basketbalu či tančení, zatímco studenti mají na výběr mezi hokejem, basketbalem a wrestlingem. Jarní sezóně potom dominuje divčí fotbal, klučičí tenis a smíšený softball, atletika a golf. Mezi sezónami se ještě prolínají zkoušky na studentské divadelní představení, jarní muzikál a nespočet koncertů jazzové kapely. Já všechny tyto aktivity a kluby považuji za skvělou příležitost poznat co nejvíce nových lidí a najít si v neznámém prostředí kamarády.

Snad jedním z nejdůležitějších aspektů v životě školy je silná komunita skládající se z předškoláků, středoškoláků i absolventů, kteří často školu i v dospělosti podporují. K sociální akcí během roku patří nespočet pátečních fotbalových zápasů mající pokaždé hojnou účast, školní shromáždění v tělocvičně a samozřejmě školní plesy. Já měla zatím možnost zažít podzimní homecoming ples, jemuž předchází celý *hoco week* plný kostýmů a všemožných her. Vyzkoušela jsem si hrát americký fotbal, a dokonce jsem byla svými spolužáky zvolena *junior homecoming queen*. Samotný ples je v porovnání s českými maturáky celkem nuda, ale to jsem Američanům radši neřekla. Teď už na dveře tluče zimní ples Sadie Hawkinsové, kam na rozdíl od homecoming plesu zvou dívky chlapce. Nejdychtivěji ale všichni očekávají květnový *prom*. Ten se totiž neodehrává ve školní tělocvičně, ale v luxusním country klubu. Jsou na něj pozváni jen třetí a čtvrtí dívky si na něj kupují šaty dlouhé až na zem. Slyšela jsem, že jasným

indikátorem blížícího se plesu je nevábná vůně samoopalovacího krému vznášející se školními chodbami. Tak se o tom sama budu muset za pár měsíců přesvědčit!

I přes všemožné rozdíly, a možná i vlastně díky nim, si svůj čas v Americe neskutečně moc užívám. Baví mě seznamovat se s novými lidmi a dozvídat se, jak věci fungují na téhle straně světa. Za tak krátkou dobu, co jsem tady, jsem poznala hromadu jak skvělých kamarádů, tak i inspirativních učitelů a už se těším na všechny další zážitky, které tu na mě ještě čekají.

text Linda Janoutová, foto Pinterest

American private school girl starter pack

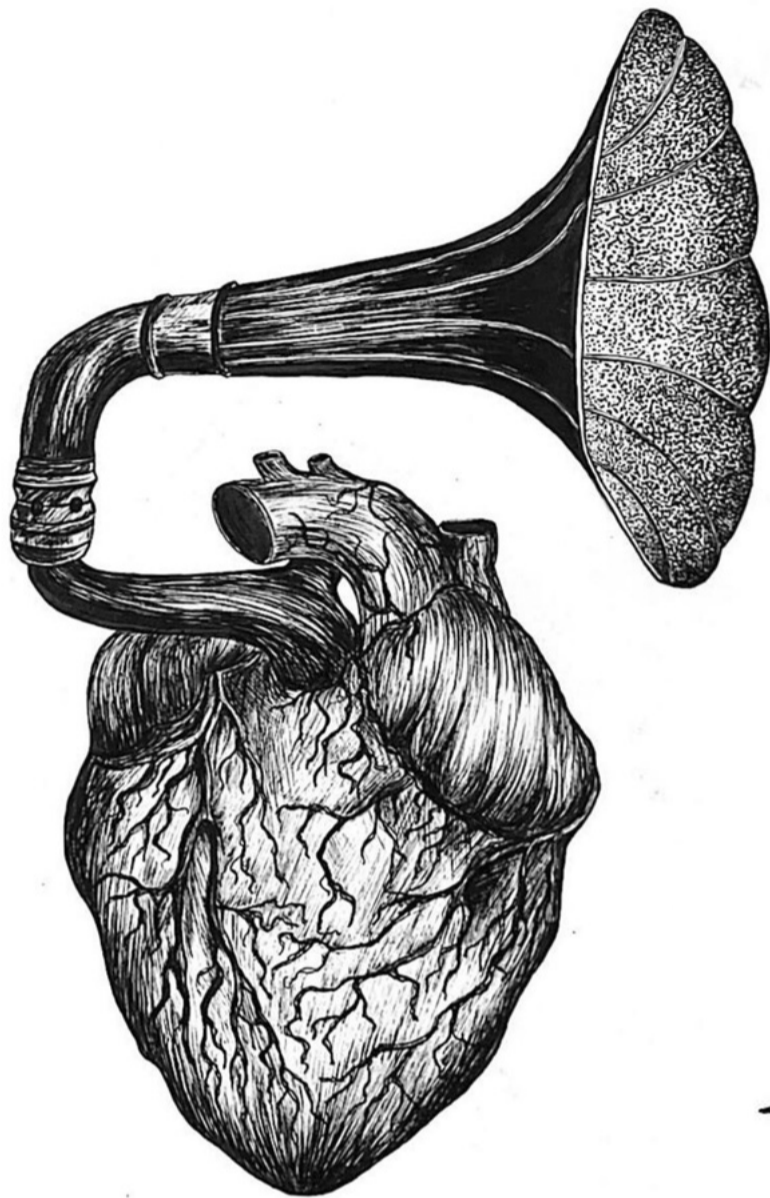
American private school boy starter pack

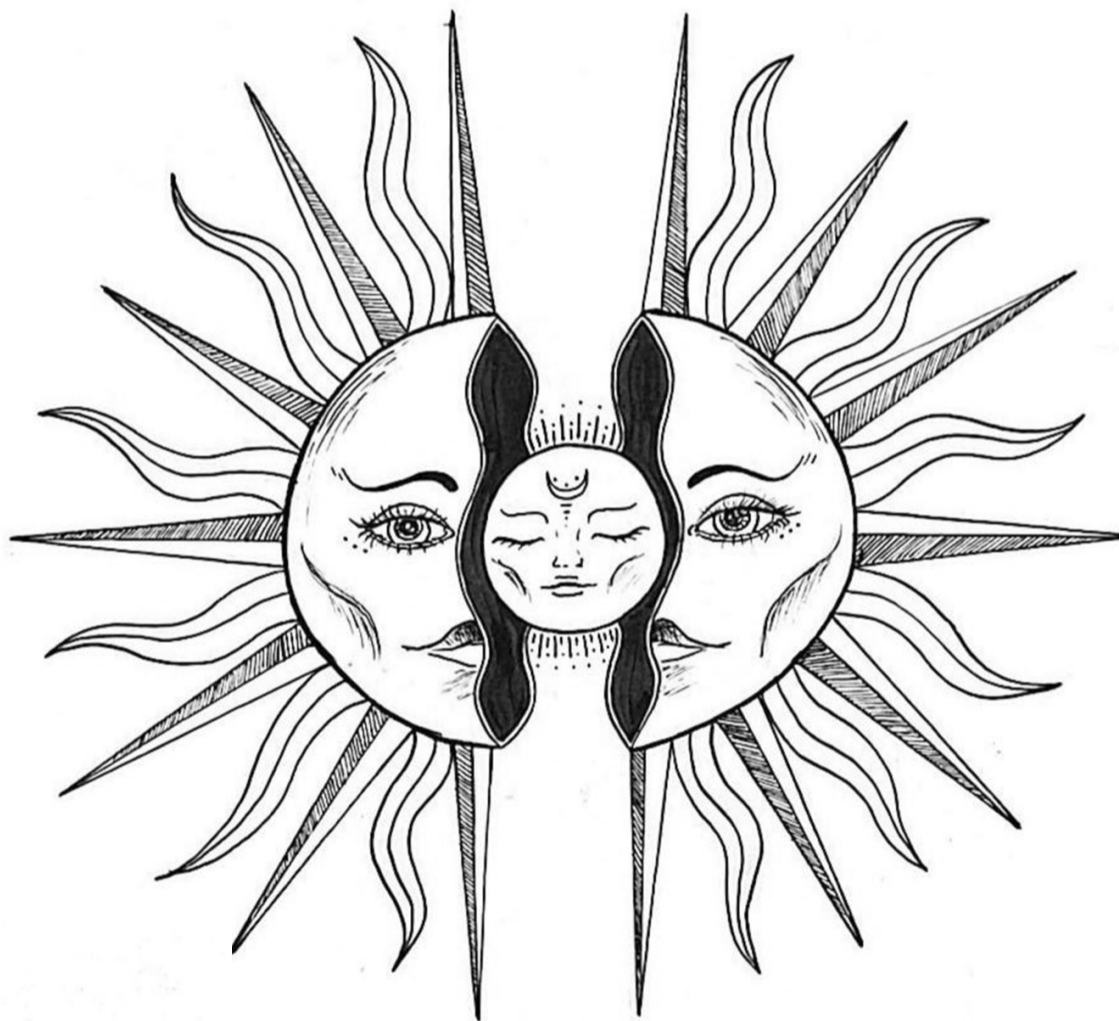

poezie!

text **Viktorie Chmelová**
ilustrace **Linda Havlová**

A zblízka už město není to, co zpovzdálí,
stejně tak i ty.
Nepůsobí bezchybně a klidně.
Nepůsobí jako ideální a dokonalé místo,
kterým dříve bylo pro jeho vzdáleného
pozorovatele.
Ale možná přesně do toho jsem se
zamilovala.
Do těch chyb, neznáma a známa.

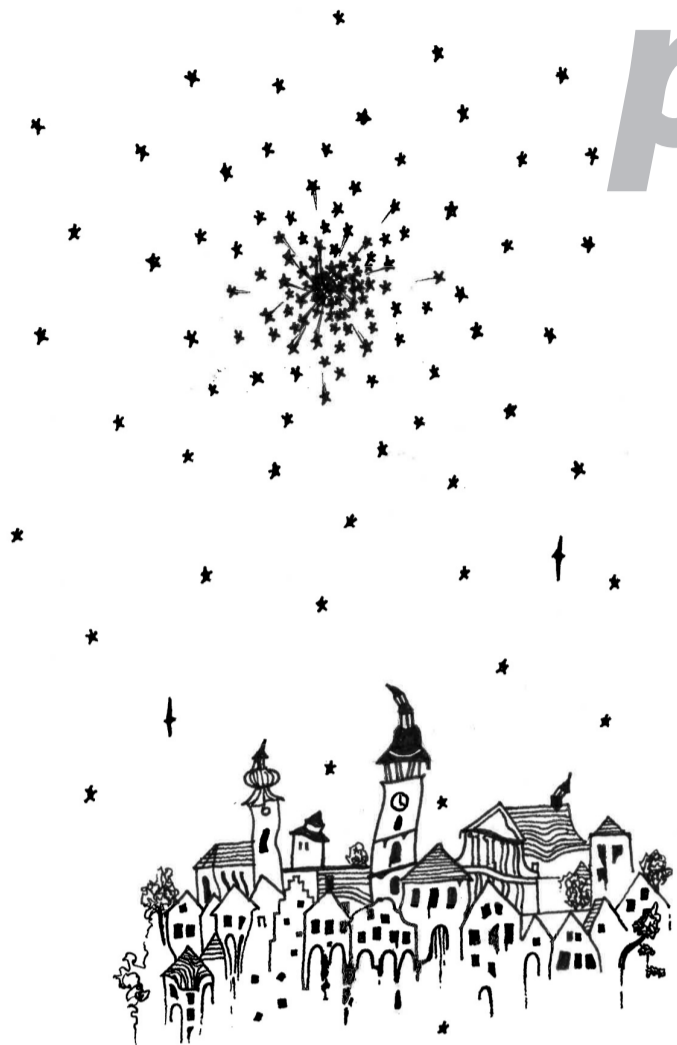

A tak čekáme, čekáme na velký třesk,
který utvoří celý náš vesmír.
Přišel snad v momentu, kdy vkročili nám
do dveří,
nebo ve chvíli, kdy nebylo nic
než jen návyková euforie a nový třesk
přicházející s každým úderem jejich srdce.
A když odejdou, začne se náš vesmír
bortit do sebe, a nezbude nic, než je
prázdnost?
A tak čekáme, čekáme na velký třesk,
který utvoří celý náš vesmír.

Trhám okvětní lístky se slovy:
má mě rád? nemá mě rád?
slzy mi stékají po tváři
a já se stále ptám okvětních lístků:
má mě rád? nemá mě rád?
nikdy však neotrhám všechny.
bojím se odpovědi.
bojím se kruté reality.
a tak sahám po dalším květu
a trhám okvětní lístky se slovy:
máš mě rád? nemáš mě rád?

poezie!

Padají vločky
Kouzlo
Stékají slzy
Zázrak
Konečně.
Jako
Bloudící na Sahaře
Ochutnávám
Tu slanou vodu co mi teče z očí
Pláču
A je to jako očištný déšť
Co smyje stopy
Odplaví zbytky
Těch svinstev
Co mi trávily krevní oběh
Ucpaly dýchací průchod
A braly mi sílu hledat světlo

Žíznivé pohledy
Na nahých ramenou
Kradmé ohlížení zpět
Tam
Kde na tebe nic neskočilo
Ale ještě se odtamtud může vynořit
Na jazyku krev
Z rozkousaných prstů
Nikdy bych ti neublížil
A přitom
Mě jeho dotyk děsí ve snech ještě dva roky potom
Před sebou dva kilometry
Dva kilometry hrůzy
Tohle je daň
Daň za to, že jsem žena

Tančila na sněhu kostřička dívky
Tančila na sněhu
Divá žena
Mráz píchá do nártů do prsou
V dlaních zadřené třísky
Utíká po špičkách
Utíká do světla
Snad jí vlci nedohoní
Snad jí dopřejou
Myslivci klid

přichází zima
ženy mají větší hlad
protože v kostech cítí běžící chlad
tak si mě vem, vem si mě tvrdě nebo něžně
jen ať jsem tvá, tvá tvoucí
než mě pohltní mraziví pavouci
zimy

spící bdící stejně myslící
na inferno
spící bdící
stejně cítící více pocitů než je zdrávo
mé kosti promlouvají za mě
když v očích zbylo moc málo
na to aby hrálo stejnou melodii
jako posledně
placebo efekty
všech těch pilulí
šiléný defekty
co jsme nechtěli

Mladí milenci vpleteni do sebe
Nechám své tělo vyprávět ti básně
Doufám že budou znít stejně krásně
Jako ty od tebe
Které mi vpisuješ rty do kůže
Pokaždé, když se naše atomy (ne)dotknou
Ale jen ta možnost, že se to stát může
Nás přivádí
Do ráje euforie

Marketka
Maličká vojačko,
Proč pláčeš?
Křiku si nevěšmej, běž se schovat k sestře
Maličká vojačko, kam utíkáš? Však už jsi
všem utekla
Sestra ti pohřbila ptáčka v poli
Maličká vojačko
Draci už vymřeli
V bytě se rozlézá
Paranoia
Maličká vojačko
Už nejsi tak maličká
Všechny jsi přerostla
Sestru ti zabil princ na vraném koni
Vojačko
Už dost
Už jsi všechny porazila
Sestra už jen spí
Matka je pryč
Tak koho chceš ještě pokořit
Zachránit
Zbylas jen ty co se asi stane
Až porazíš i sebe

Každý máme svůj vlastní svět
A v něm každej na zádech jako atlas držíme na
zádech oblohu
A občas
Celkem
Často
Nám naše nebe
padá na hlavu
je tu Ragnarok!
Konec světa je blízko
Je tu Ragnarok
A ptáci létají nízkou
Je tu Ragnarok
A vše
Se bortí a padá a mele
Je tu Ragnarok
A vše ve mně chce utéct někam pryč
a daleko pryč z tohoto nechtěného těla
a nenáviděného světa pryč od toho
o co jsem se neprosila stejně měla být vděčná
Jako každý z nás
A ty
Jsi přede mnou
A já nemám kam utéct
Spálila jsem naše mosty
je tu konec světa
a já
jako při poslední zpovědi
zde vypovídám svoje hříchy
ale ty
už je neslyšíš
jako jsi nikdy neslyšel
v poslední minutě
se klepajíc se
vypovídám člověku, který mě neposlouchá
který mě nechce slyšet
v poslední minutě
se vypovídám
sama sobě

Něco mi
šmátrá po noze
stejně si mě to našlo
sedí mi za krkem
příšerně studí
noc
mi sedí na hrudi
a chce znát odpověď absolutně na všechno
zebe
ale nad ránem, když vstaneš
konečně mě potkáš
rozpouštíš ten pocit
perleťové bělostné
právě probuzené
slunce
mi dovolilo
zakusit
sebe
víš. Kde je nejlíp?
Přece u
Tebe

text Veronika Piskořová
ilustrace David Valenta

HUMBOOK – Průvodce Young Adult literaturou

S novým číslem pro vás máme, milí čtenáři a milé čtenářky, další novinky a tipy z knižního světa. A kdy jindy je lepší čas na čtení než právě o Vánocích? Samozřejmě, číst bychom měli celoročně, ale ručím vám, že správná literatura vám ty dlouhé zimní večery může rozhodně okořenit. Zvláště když se jedná o Humbook a Young Adult!

Pojďme si tyto dva pojmy představit. Z anglického „Young Adult“ znamená „mladí dospělí“ se stal už stálý pojem používaný právě v originální anglické verzi. Jedná se o druh literatury, která má za cíl vyplnit přechod mezi dětskou literaturou a romány pro dospělé. Zmíněná kategorie je beletrie určená pro čtenáře a čtenářky od 12 do 18 let, avšak většina čtenářů Young Adult literatury u ní zůstává i poté, co mají své dospívání daleko za sebou. YA je zkratka pro každého!

A o Humbooku už jste možná slyše-

li, i když nemusíte pevně vědět, o co se jedná. Humbook vznikl v roce 2016 jako jednodenní festival právě YA literatury, ale pouze jeden den v roce věnovaný literatuře pro mladé samozřejmě nestačí, a tak vznikla česká knižní komunita Humbook, která funguje po celý rok. Humbook je jednoduše parta lidí dýchajících pro knihy a žijících ve svých fantasy světech. A co může být víc? Na svém instagramu (@humbook) denně postují kvízy, tipy a recenze, na svých internetových stránkách (<https://www.humbook.cz/>) píšou blogy, zveřejňují rozhovory a videa, a dokonce zpracovávají své vlastní knihy. Zajistě vás obohatí i Humbook videa na YouTube a pro milovníky krátkých příběhů vás ráda odkáže na aplikaci Storki, kde i vy sami můžete tvořit vlastní obsah. Je tolik způsobů, jak se do Humbooku zapojit a být jeho součástí a pro mě je to příjemný způsob, jak být v obraze ohled-

ně toho, co se moderní literatury týče, a být s ní v každodenním kontaktu.

Něco jiného je být součástí komunity online a být v samém víru dění mezi stovkami dalších lidí, kteří sdílí tu samou vášň a nadšení. Letos 14. října se konal v Praze v O2 Universu již osmý ročník největšího festivalu Young Adult literatury ve střední Evropě! A to bylo něco. Humbook není jen pro knihomoly, je to taková všehochuť literatury a jejího tvoření. Máme zde možnost navštívit spoustu besed na obohacující témata týkající se samotného psaní, vydávání knih, ale i diskuzí ohledně psychologie postav a designu obálek. Rozhodně vás nebudou mrzet žádné workshopy a uniknout si nesmíte nechat ani autogramiádu a besedu se zahraničními autory. Já osobně jsem celý den kroužila po celém Humbookfestu s kávou v ruce a očima navrch hlavy a nevěděla, kam dřív skočit. Legendární je i kostýmová cosplay pře-

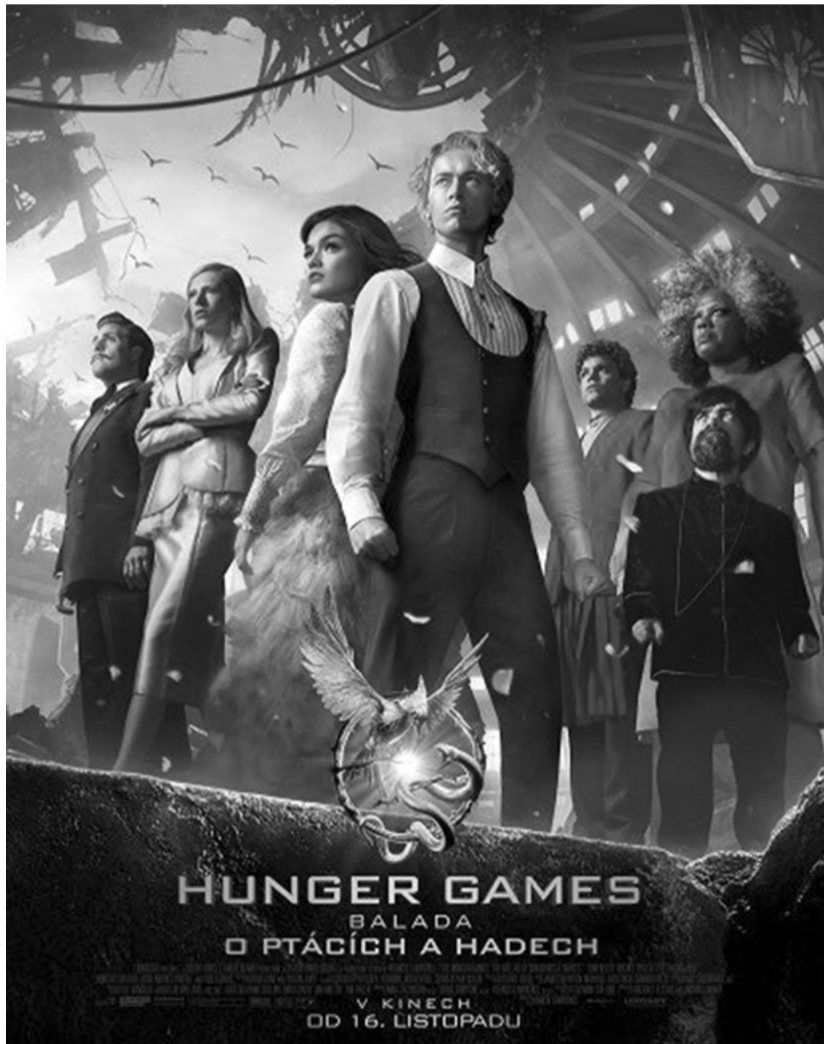
hlídka, které máte možnost se zúčastnit, a knižní koutek, kde seženete i vzácné výtisky YA knih. Atmosféra je na tom místě prostě nepopsatelná. Další Humbookfest se bude konat 12. října 2024, tak si pište do kalendářů, ať vám nic neunikne, a příští rok se tam vidíme!

Doufám, že jsem vás alespoň trochu navnadila, ať už na festival, nebo knihy. V závěru bych vám chtěla předat pár osobních YA tipů, které vás rozhodně nudit nebudou.

Smrčka – Sci-fi příběh od autora Neala Shustermana z dokonalého světa bez nemocí, kde smrti musí vládnout člověk. **Hunger Games** – fantastická trilogie autorky Suzanne Collins zpracovávající témata společnosti, trestu a pokušení. **Navzdýcky** – od skvělé No-freusernames, která všechny své knihy píše s brilantním humorem a porozuměním mladým.

text a foto Barbora Kortusová

Hunger Games opět ve hře! Balada o ptácích a hadech v kinech

Po dlouhém vyčkávání jsme se konečně dočkali návratu do světa Hunger Games, jedné z nejúspěšnějších Young Adult ság. Nepokračujeme ale v příběhu Katniss Everdeenové, ale vracíme se v Kapitoli i všech třinácti krajích o 64 let nazpátek a nakoukneme do divokých začátků Hladových her s Coriolanem Snowem jako protagonistou příběhu.

Ve čtvrtek 17. listopadu 2023 se v českých kinech promítala premiéra dlouho očekávané Balady o ptácích a hadech. Jedná se o prequel k předchozí trilogii Hunger Games, má však Balada potenciál stát se podobným hitem, jakým stále je originální série?

Za mě určitě ano! Já osobně měla datum premiéry v diáři už přes rok a film mě v žádném směru nezklamal. V první řadě bych vyzdvihla zpracování filmu, které dosahuje kvality knižní předlohy a nebylo mu na příběhu nic ubráno, a to jako obrovská zastánkyně „nejdřív přečíst, potom pustit“ neříkám často. Obsazení postav je také velmi výstižné a nemohu opomenout celou atmosféru filmu, které přidává kvalitní kamera a doplňující ozvučení. I když jsem spíše opak od odborníka na natáčení, tyto zpracované detaily na mě silně zapůsobily.

K nejzajímavějším prvkům celé knihy/filmu patří určitě genialita autorčina myšlení a propracování zápletky. I kdyby vás neoslnila umělecká stránka Balady, budou to právě zápletky a detaily, co vás zaručeně dostanou. Všechno jako by zapadlo na své místo.

Velice kontroverzní, ale zároveň fascinující je vnímat hlavní postavu jako „záporáka“, ale zároveň jí držet od začátku palce, jak jsme na to u hlavních postav zvyklí. Dostáváme se do rozporu sami se sebou, a to nás nutí o to více o Baladě přemýšlet.

Jako jedinou negativní věc, která se na filmu ať už po umělecké, herecké, či příběhové stránce dá najít, bych jmenovala násilí, kterého na plátně nevidíme málo. Balada o ptácích a hadech není pro slabé žaludky, ale od toho to jsou přece jenom Hladové hry, že?

Dle mého názoru patří Balada k filmům, které si s chutí pustím ráda ještě třeba patnáctkrát a mohu jen doporučit všem deset. Film ve všech kinech určitě ještě chvíli bude, tak neváhejte a běžte se přesvědčit sami!

text Barbora Kortusová,
Barbora Valentová,
foto ČSFD

Stardance... když hvězdy jancí?

Taneční soutěž *Stardance*, když hvězdy tančí je televizní pořad u nás běžící od roku 2006. Originál vznikl ve Velké Británii pod názvem *Strictly Come Dancing* a po skvělém ohlasu veřejnosti o něj okamžitě projevil zájem dalších 60 zemí. Distribuuje se pod značkou *Dancing with the Stars*.

V Česku běží tento podzim již 12. ročník. V prvním dílu se divák seznámí s deseti tanečními páry, které tvoří profesionální tanečník nebo tanečnice a mediálně známá osobnost. V každém následujícím sobotním večeru je vyřazen jeden pár. O tom, kdo soutěž opustí, rozhoduje odborná porota a diváci pořadu pomocí SMS. Nakonec se do finále dostanou pouze tři páry a ty soutěží o titul krále a královny tanečního parketu.

Večery provází dva moderátoři, v Čechách oblíbení Marek Eben a Tereza Kostková. Výborně se doplňují a celý večer koření osobitým humorem. Kromě toho naše uši při tancích provází také živá hudba Moondance orchestru Martina Kunžáka a hlas Viktora Preisse, oznamující jména tanečních párů a tance, které budou tančít.

V zahraničních *Stardance* vystupovali: Charli D'Amelio (velmi známá na sociálních sítích pro generaci Z) vyhrála americkou 31. řadu (2022), Zendaya (americká herečka, zpěvačka) soutěžila v 16. řadě (2013), Volodymyr Zelenskij (nyněj-

ší prezident Ukrajiny) vyhrál hned v první řadě (rok 2006), Martina Navrátilová (česko-americká tenistka) soutěžila v americké *Stardance* (2012) a mnoho dalších.

Z českých tanečních profesionálů figurujících v této show bych vypíchla Jana Ondera (můj oblíbenec), který jako jediný získal titul krále tanečního parketu dvakrát.

Z tohoto oblíbeného pořadu odtančilo i pár vztahů a dva z nich se drží pořad. Lásku si díky *Stardance* našli výherci v roce 2015 Marie Doležalová a Marek Zelinka nebo Jitka Čvančarová a Petr Čadek.

Stardance je také pořad spojující rodiny. Mám kolem sebe kamarády a sama mohu potvrdit, že se celé rodiny scházejí jen kvůli společnému zájmu o vystoupení celebrit na tanečním parketu. Komentují to, jako by byli ti nejpovolnější odborníci a někteří dokonce sami zvedají i podomáčku vyrobené známky. Jen tak mimochodem je sledování *Stardance* taky výbornou záminkou sejít se s kamarády, probírat ať už výkony, nebo šaty společně a dělat při tom věci, co studenti obvykle dělávají.

Teď už jen musíme koukat a čekat. Kdo se tento rok ukáže jako nejkrálovětější tanečník a tanečnice? A komu doklapou podpatky až do finále?

Text Anežka Konířová

